

הצעת תשובות לשאלות בחינת הבגרות

עברית: לשון

שאלון ב'

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	—	תחביר	—	48	נקודות
פרק שני	—	מערכת הצורות	—	52	<u>נקודות</u>
סה"כ	—			100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
- הערה: קישורית לדוגמאות תשובה לשאלון זה תתפרסם בדף הראשי של אתר משרד החינוך.
- כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

קרא את המאמר שלפניך. המשפטים בפרק התחביר ובפרק מערכת הצורות הם בזיקה למאמר.

לחיצת עכבר

(מעובד על פי דרור, י⁽¹⁾ [אוגוסט 2012]. העין השביעית. אוחר בספטמבר 2013 מ' www.the7eye.org.il)

פסקה א בעידן הדיגיטלי נעשתה הנגישות למידע קלה מאין כמוה. מה שבדורות הקודמים עלה במאמץ רב, עולה היום בלחיצת עכבר: מאמרים (והסיכומים שלהם), ספרים (והסיכומים שלהם), הרצאות (והסיכומים שלהן ואז הסיכום של הסיכומים שלהן).

פסקה ב כמי שקורא עשרות רבות של עבודות בכל סמסטר אני יכול להעיד כי הסטודנט הישראלי הממוצע הוא חובב מושבע של העתקה מן המרשתת (אינטרנט). מרצים יודעים שעבודות רבות נראות כיום כמו תַּחְרֵף (פֶּזֶל) הבנוי מקטעי טקסט שהועתקו והודבקו למסמך word: פה קטע מ"ויקיפדיה", שם קטע מבלוג, ולסיכום קטע מאתר חדשות. הקטעים האלה מוגשים אחר כבוד כיצירה מקורית (ובה לעתים שגיאות שנכתבו במקור) וחתומים על ידי הסטודנט שאינו מבין מה הבעיה בשיטה הזאת: וכי מה בסך הכול הוא עשה? העתיק מהרשת. זה לא מה שכולם עושים היום!?

פסקה ג לתופעת ההעתקה אחראים כמה גורמים: סטודנטים המבקשים לקצר תהליכים; אקדמיה שאינה רואה בפרסומי המרשתת בכלל, ובבלוגים בפרט, פרסומים אקדמיים מעמיקים (לדעתי בצדק), ובכך למעשה גורמת לסטודנטים המשתמשים בטקסטים האלה להסתיר את המקור האמתי שלהם. לאלה נלווית שיטת לימוד המקדשת ציונים גבוהים, ואינה מענישה את מי שהשיג אותם שלא כדין.

פסקה ד הקלות של שתי הפעולות, "העתק" ו"הדבק", הביאה בשנים האחרונות להתפשטות התופעה בכל מקום בעולם. באוניברסיטאות האמריקניות כבר ייחדו לה עמודי אינטרנט שמסבירים במילים פשוטות מהו פְּלַגְיַאט⁽²⁾, ומספר המחקרים המתפרסמים מדי שנה בשנה ועוסקים בתופעה זו הוא עצום.

פסקה ה תופעת ההעתקה אינה רווחת רק באקדמיה. יש סיפור על סופרת גרמנייה, הלנה הֶגְמָן, אשר בשנת 2010, בהיותה בת 17 בלבד, פרסמה את ספרה **תאונה עם אֶקְסוֹלוּטל**. הספר זכה לשבחים רבים בגרמניה והיה לרב־מכר. זמן קצר לאחר פרסום הספר התברר כי המחברת הצעירה העתיקה קטעים שלמים מספר גרמני לא מוכר ושילבה אותם בספר שלה. לכאורה לפנינו פלגיאט ברור, אולם התגובה של הגמן העניקה לסיפור תפנית מעניינת. אמנם היא התנצלה על שלא העניקה לסופר את הקְרֵדִיט⁽³⁾, אך טענה כי "אין דבר כזה 'טקסט מקורי'", והוסיפה כי בכתיבתה היא נוהגת להשתמש בכל דבר שמעניק לה השראה גם אם כרוכות בכך העתקה והדבקה של טקסטים שכתבו אחרים.

(1) יובל דרור הוא ראש המסלול לתקשורת דיגיטלית במכללה למנהל, חוקר, פרשן וסופר ישראלי.

(2) פְּלַגְיַאט — העתקה של רעיונות, מחשבות, יצירה וכדומה, בדרך כלל בתחום האמנות או המדע, ופרסומם כיצירה מקורית בחתימת המעתיק בלי לקבל את רשות היוצר או ההוגה שלהם. בעברית: גנבה ספרותית.

(3) קְרֵדִיט — ציון שם של אדם או של גוף שהשתתף ביצירה, בסרט, במשדר רדיו או בטלוויזיה לאות הכרה על תרומתו ליצירה. בעברית: מְזָקָה.

ונחזור אלינו — לאחרונה הגיעה לידי עבודה של ילדה בכיתה ח. בעבודה המכילה עמוד אחד, שתי תמונות ו-74 מילים, נכתב המשפט: "המסה של כוכבי לכת מחוץ למערכת השמש היא מתחת למסה הדרושה להיתוך תרמו-גרעיני של דאוטריום". המורה העריכה את העבודה כך: "כל הכבוד, עבודה מצוינת". מה הבינה התלמידה כשקראה משוב זה? מהו המסר שהתקבל מן המורה? ובכן, לדעתי זה המסר: היכנסו ל"ויקיפדיה", העתיקו קטעים שאינכם מבינים, הגישו אותם למורה, והיא מצדה תתפעל — אולי משום שהיא עצמה לא תבין מה כתוב שם — ותיתן לכם את הציון 100.

פסקה ו

אפשר להאשים בכך את מערכת החינוך — מערכת שהסטודנטים מגיעים ממנה אל האקדמיה. מאחר שההעתקה הייתה מקובלת בכל תקופת לימודיהם בבית הספר היסודי והתיכון, הם אינם מבינים עתה כי המעשה אינו ראוי. ואולם הטלת האחריות כולה על מערכת החינוך אינה הוגנת.

פסקה ז

העידן הדיגיטלי "הורג" את התפיסה שיצירה שייכת למישהו, ואם רוצים להשתמש ביצירה, יש לעשות אחת משלוש: לשלם ליוצר; לבקש את רשותו להשתמש בה; להעניק קרדיט ליוצר. הרי מהי התופעה של הורדת קבצים מן האינטרנט אם לא זלזול מוחלט בבעלות היוצר על יצירתו ובתגמול המגיע לו תמורת השימוש בה? האם יש מישהו מילדי שנות השמונים של המאה ה-20 והלאה שמשלם בעבור סרטים, שירים, תכנות או משחקים שהוא מוריד מהאינטרנט?

פסקה ח

ובכל זאת יש הבדל. אמנם אנחנו, יאמרו מורדי הקבצים, לא מוכנים לשלם עבור יצירה, אך לעולם לא נטען שאנחנו היוצרים שלה. בכך הם מבחינים בין "זכות יוצרים קניינית" ("זו היצירה שלי, ואם אתה רוצה גישה אליה, שלם לי") ל"זכות יוצרים מוסרית" ("זו היצירה שלי, ואתה לא יכול לטעון שהיא שלך"). זו הבחנה ראויה, הממחישה את ההבדל בין מי שצפה בסרט ולא שילם תמורתו לבין מי שהעתיק שלוש פסקות ממקור כלשהו אל הטקסט שלו, חתם בשמו והצהיר קבל עם ועדה: "ראו מה כתבתי".

פסקה ט

אולם יש לתהות אם הבחנה זו תחזיק מעמד לאורך זמן. בעידן שבו ההנחה הרווחת היא שכל יצירת תרבות היא מעשה של הרכבה, של "רמיקס"⁽⁴⁾, לא ברור עד מתי יהיה אפשר לתת קרדיט ליוצר. ייתכן שבעתיד יהיה ה"יוצר" למעשה "עורך": אדם שערך יצירות שערכו יוצרים אחרים, והרכיבן שוב.

פסקה י

אין ספק שבעידן הדיגיטלי השתנתה המציאות. אילו אמרנו לפני הדור הקודם שאנו נוהגים לצפות בסרט בלי לשלם תמורתו, הם היו מביטים בנו בזעזוע ושואלים: "האין הדבר דומה לגנבת ספר מחנות ספרים? הרי אתה לוקח דבר-מה שאדם אחר עמל עליו, ואינך משלם לו כל תמורה!" אנחנו נסביר בסבלנות ובחיוך שזה לא בדיוק ככה, והיום, בעידן הדיגיטלי, צריך לעשות תיקון בחוקים הנוגעים לזכויות יוצרים שתחילתם בתקופת הרנסנס. אך האין זו הדרך שבה מביטים בי הסטודנטים כאשר אני שואל אותם בתדהמה מדוע הם גונבים פסקות שלמות מאחרים?

פסקה יא

(4) רמיקס (Remix) — גרסה חלופית לשיר המתבצעת באולפן הקלטות כדי להתאים לשיר סגנון חדש. מונח זה משמש גם לשינוי של יצירה אחרת (סרטים, ספרות וכדומה). (ויקיפדיה)

ולבסוף, יש עניין נוסף שראוי לתת עליו את הדעת. אמנם הרשת חושפת אותנו לאי־ספור מקורות מידע, אך לחשיפה זו יש גם פן מרתיע, כי מרגע שהכותב נחשף לעושר עצום של ידע, מתעוררת בו חרדה: חרדה שהטקסט שהוא כותב אינו מוצלח כמו הטקסט שקרא כעת; חרדה שלא יצליח להגות רעיון מקורי משלו; חרדה שהידע שהוא מבקש להוסיף אינו ראוי להצטרף לכל הידע שנצבר עד כה. מצד אחד החרדה הזאת מניעה רבים להתאמץ, להשתדל יותר, להשקיע יותר, ומצד אחר היא יכולה לגרום לאחרים לחשוב כי שום מאמץ ולימוד לא יניבו פירות טובים יותר, לכן מעתיקים.

/המשך בעמוד 5/

פרק ראשון – תחביר (48 נקודות)

בפרק זה ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה) ועל שתיים מן השאלות 2-5 (שאלות בחירה).
(לכל שאלה – 16 נקודות)

ענה על השאלות במחברת הבחינה.

1. שאלת חובה (16 נקודות)

לפניך שני משפטים מן המאמר. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. הקלות של שתי הפעולות, "העתק" ו"הדבק", הביאה בשנים האחרונות להתפשטות

התופעה בכל מקום בעולם.

II. מאחר שההעתקה הייתה מקובלת בכל תקופת לימודיהם בבית הספר היסודי והתיכון, הם

אינם מבינים עתה כי המעשה אינו ראוי.

א. • העתק כל אחד מן המשפטים, וציין את הסוג התחבירי של כל משפט:

פשוט, מורכב או איחוי (מחובר).

• אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית/הפסוקיות, וציין את תפקידה/תפקידן

התחבירי.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), תחם את האיברים, וציין את סוגם התחבירי.

I. הקלות של הפעולות, "העתק" ו"הדבק", הביאה בשנים האחרונות להתפשטות

התופעה בכל מקום בעולם. / משפט פשוט

פסוקית תאור (סיבה)

II. מאחר שההעתקה הייתה מקובלת בכל תקופת לימודיהם בבית הספר היסודי והתיכון,

פסוקית מוסר

הם אינם מבינים עתה כי המעשה אינו ראוי. / משפט מורכב

ב. העתק ממשפט II חלק כולל, וציין את תפקידו התחבירי.

היסודי והתיכון – לואי / לואי כולל

ג. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחד מהצירופים והמילים המסומנים בקו במשפטים.

"העתק" ו"הדבק" – תאורה

בעולם – לואי

ראוי – נוא

ד. המד את משפט II למשפט מסוג תחבירי אחר, שישמור על הקשר הלוגי.

ההעתקה הייתה מקובלת בכל תקופת לימודיהם באמצעות החינוך היסודי והתיכוני,

לכן הם אינם מבינים עתה כי המעשה אינו ראוי. / בשל מקובלותה של ההעתקה בכל

תקופת לימודיהם בבית הספר היסודי והתיכון הם אינם מבינים עתה את חוסר

ההוגנות במעשה.

/המשך בעמוד 6/

שאלות בחירה (32 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 2-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

2. א.

לפניך משפט מן המאמר. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

אמנם הרשת חושפת אותנו לאי־ספור מקורות מידע, אך לחשיפה זו יש גם פן מרתיע.

(1) העתק את המשפט, וציין את הסוג התחבירי שלו: פשוט, מורכב או איחוי (מחובר).

• אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית/הפסוקיות, וציין את תפקידה/תפקידן

התחבירי.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), תחם את האיברים, וציין את סוגם

התחבירי.

איבר ב פשוט

איבר א פשוט

אמנם הרשת חושפת אותנו לאי־ספור מקורות מידע, אך לחשיפה זו יש גם פן מרתיע.

/ משפט איחוי (מחובר).

(2) ציין את הקוֹשֶׁר הלוגי במשפט.

קשר לוגי של ויתור / הסתייגות / ניגוד

ב. לפניך משפט נוסף על פי המאמר בעל מבנה דומה לזה של המשפט שבסעיף א. קרא אותו,

וענה על הסעיפים שאחריו.

אמנם אנחנו לא מוכנים לשלם עבור יצירה, אך לעולם לא נטען שאנחנו היוצרים שלה.

(1) מדוע מרבים להשתמש במשפטים בעלי מבנה זה במאמרי טיעון?

מאמרי טיעון מאופיינים בין היתר בדיאלוגיות בין טענת הכותב ובין טענות אחרות.

הכותב מציג טענות, מסתייג מהן או מפריק אותן, כדי להראות שהוא מודע

לטענות מנוגדות לעמדתו ובכך כאת חושב אחרת. / במאמרי טיעון מבנה זה

מסייע לבטא פתיחות לטענות של אחרים. / מבנה זה של טענות והפרכתן מחלק

את טענות הכותב.

(2) העתק מן המשפט את הפסוקית, וציין את התפקיד התחבירי שלה.

"אנחנו היוצרים שלה" – פסוקית מועד

(3) ציין את התפקיד התחבירי של החלק המסומן במשפט בקו.

נשא מורחב / נשא

3. לפניך חמישה משפטים, ובכל אחד מהם מילה מסומנת בקו, ולידה ספירה.

קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. מספר המחקרים המתפרסמים מדי שנה בשנה על תופעה זו הוא⁽¹⁾ עצום.

II. מה בסך הכול הוא⁽²⁾ עשה?

III. בעידן הדיגיטלי נעשתה⁽³⁾ הנגישות למידע קלה מאין כמוה.

IV. אין⁽⁴⁾ דבר כזה 'טקסט מקורי'.

V. הטלת האחראיות כולה על מערכת החינוך אינה⁽⁵⁾ הוגנת.

א. מיין את המילים המסומנות בקו לשלוש קבוצות על פי תפקידן התחבירי במשפט. הקפד לציין ליד כל מילה את הספירה, ותן לכל קבוצה כותרת שתציין את התפקיד התחבירי של המילים בה.

לשון	נשוא	אובד
הוא ⁽²⁾	אין ⁽⁴⁾	הוא ⁽¹⁾
		נעשתה ⁽³⁾
		אינה ⁽⁵⁾

ב. עיין במשפט III.

(1) המר את המילה "נעשתה" במילה אחרת שתשמור על אותה המשמעות.

נהייתה / נהפכה / הפכה

(2) איזו משמעות מביעות מילים כמו "נעשתה" וכמו המילה שציינת בסעיף (1)?

תהליך / שינוי והתהוות / שינוי מצב

4. א. לפניך שלושה משפטים מורכבים, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה "כי" הפותחת פסוקית. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- I. **התברר כי המחברת הצעירה העתיקה קטעים שלמים מספר גרמני.**
 - II. **אני יכול להעיד כי הסטודנט הישראלי הממוצע הוא חובב מושבע של העתקה מן המרשתת.**
 - III. **המחשבה כי שום מאמץ ולימוד לא יניבו פירות טובים יותר גורמת לאנשים להעתיק.**
- (1) ציין את התפקיד התחבירי של הפסוקית בכל משפט.

משפט I – פסוקית נושא
משפט II – פסוקית מושא
משפט III – פסוקית לוואי

(2) המילה "כי" יכולה לפתוח גם פסוקית בעלת תפקיד תחבירי השונה מתפקידי הפסוקיות במשפטים I-III.

- ציין את התפקיד התחבירי הנוסף של פסוקית הנפתחת במילה "כי".
פסוקית תיאור (סיבה)
- כתוב משפט מורכב משלך, שבו המילה "כי" תבטא את התפקיד התחבירי שציינת.
אני כועס עליך כי איחרת לפגישה שלנו.

ב. לפניך חמישה צירופים.

- **כותבת היצירה המקורית**
- **בחירת העורך**
- **העתקת פסקה**
- **תוכן המאמר המועתק**
- **הפרת זכויות יוצרים**

(1) העתק למחברתך בק את הצירופים הדור־משמעיים.

- כותבת היצירה המקורית
- בחירת העורך
- תוכן המאמר המועתק

(2) בחר באחד הצירופים הדור־משמעיים, ונסח אותו בשני אופנים חד־משמעיים.

- הכותבת של היצירה המקורית. / הכותבת המקורית של היצירה.
- העורך בחר. / העורך נבחר; בחרו את העורך או הבחירה בעורך.
- התוכן של המאמר המועתק. / התוכן המועתק של המאמר.

5. א.

לפניך שלושה משפטים מורכבים מן המאמר, ובכל אחד מהם יש פסוקית.

I. מה שבדורות הקודמים עלה במאמץ רב, עולה היום בלחיצת עכבר.

II. יש עניין נוסף שראוי לתת עליו את הדעת.

III. לא ברור עד מתי יהיה אפשר לתת קרדיט ליוצר.

(1) העתק כל אחד מן המשפטים, ותחם בו את הפסוקית.

I. [מה שבדורות הקודמים עלה במאמץ רב, עולה היום בלחיצת עכבר.]

II. יש עניין נוסף [שראוי לתת עליו את הדעת.]

III. [לא ברור עד מתי יהיה אפשר לתת קרדיט ליוצר.]

(2) ציין את מספר המשפט שבו הפסוקית יוצאת דופן מבחינת תפקידה התחבירי.

משפט II

(3) ציין את התפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט שציינת בסעיף (2) ואת התפקיד

התחבירי המשותף לשתי הפסוקיות האחרות.

התפקיד היוצא דופן: פסוקית לוואי; התפקיד המשותף – פסוקית נושא

ב. לפניך שני משפטים על פי המאמר.

I. מה הבינה התלמידה כשקראה משוב זה?

II. מהו המסר שקיבלה מן המורה?

(1) העתק כל אחד מן המשפטים, תחם בו את הפסוקית, וציין את התפקיד התחבירי שלה.

I. מה הבינה התלמידה [כשקראה משוב זה] פסוקית תיאור (כאן)

II. מהו המסר [שקיבלה מן המורה]? פסוקית לוואי

(2) ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות במשפטים.

מה – נושא

המסר – נושא

(3) הסבר לשם מה משתמש כותב המאמר בשאלות מסוג זה במאמרו.

השאלות הן אמצעי רטורי ליצירת קרבה וסיתוף של הקורא. / השאלות מחזקות את טענת הכותב. / השאלות מעוררות בקורא עניין ומחשבה.

פרק שני — מערכת הצורות (52 נקודות)

בפרק זה ענה על שלוש שאלות: על שאלה 6 (חובה) ועל שתיים מהשאלות 7-10 (שאלות בחירה).

6. שאלת חובה (16 נקודות)

א. העתק למחברתך את הטבלה שלפניך (מהעמודה הימנית העתק רק את הפעלים), והשלם אותה.

הפעל	השורש	שם מאותו השורש (שאינו צורת בינוני)
לאחרונה הִגִּיעָה לידיי עבודה של ילדה בכיתה ח.	נ-ט-ע	מָעָה / נָגִיעָה / הָעָה ועוד
האם יש מישהו שמשלם בעבור סרטים, שירים או משחקים שהוא מוֹרִיד מהאינטרנט?	ו/ו-ר-ד	הוֹרֵדָה / מוֹרֵדָה / יוֹרֵדָה ועוד
החרדה הזאת מְנִיעָה רבים להתאמץ.	נ-ו-ע	מְנִיעָה / תְּנִיעָה / הִנָּעָה / התְּנִיעָה ועוד

ב. לפניך משפטים, ובהם שמות פועל מודגשים.

- אפשר לְהַאֲשִׁים בכך את מערכת החינוך.
 - אצל הסטודנט מתעוררת חרדה שמא הידע שהוא מבקש לְהוֹסִיף אינו ראוי.
 - אנו נוהגים לְצַפּוֹת בסרטים מהאינטרנט.
- (1) מכל משפט העתק את שם הפועל, וכתוב את הַגְזֵרָה שלו.

לְהַאֲשִׁים – הִאֲשִׁים

לְהוֹסִיף – נָחַס פִּי"ו

לְצַפּוֹת – נָחַס ל"ו/ה

(2) לכל שם פועל כתוב שם פעולה מאותו השורש ומאותו הַבְנִיין.

לְהַאֲשִׁים – הִאֲשִׁיחַ

לְהוֹסִיף – הוֹסַפְתִּי

לְצַפּוֹת – צִפִּיחַ

שאלות בחירה (36 נקודות)

לפניך ארבע שאלות: שתיים מתחום הפועל (שאלות 7-8), ושתיים מתחום השם (שאלות 9-10). עליך לענות על שתי שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן כרצונך: מתחום הפועל, מתחום השם או משני התחומים (לכל שאלה – 18 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

הפועל

7. א.

לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- האקדמיה אינה מענישה את מי שהִשְׁיֵג ציונים גבוהים שלא כדין.
- לא הִבְנִנו מה הבעיה בשיטה זו.
- לדעת כותב המאמר, קטעים לא מובנים יִגָּשׁוּ למורה והיא תתפעל.
- המִחְבֵּרֶת הצעירה העתיקה קטעים שלמים מספר גרמני לא מִכָּר.
- האין זו הדרך שבה מְבִיטִים בי הסטודנטים?

(1) איזה פועל יוצא דופן מבחינת הגזרה שלו?
הִבְנִנו

(2) ציין את הגזרה של הפועל היוצא דופן.
ע"ו

(3) העתק מן המשפטים שני פעלים בצורת הבינוני.
מִכָּר , מְבִיטִים

(4) מייין את הפעלים לשתי קבוצות על פי הבניין, וציין את הבניין של כל קבוצה.

הפועל	הפועל
הִשְׁיֵג	הִשְׁיֵג
מִכָּר	הִבְנִנו
	מְבִיטִים

ב. לפניך משפט ובו פועל בשתי צורות הגייה: אחת נכונה ואחת שגויה. שתי הצורות ממוספרות.

ייתכן שבעתיד יהיה ה"יוצר" למעשה "עורך": אדם שעורך יצירות שערכו יוצרים אחרים,

(1) הִרְכִּיבָן / (2) הִרְכִּיבָן שוב.

העתק את הספרה המציינת את ההגייה הנכונה של הפועל.
(2) הִרְכִּיבָן

ג. (1) מהי הצורה הנכונה של שם הפועל של השורש ב-ט-א בבניין פיעל? העתק אותה למחברתך.

לְבִטָּא / לְבִטָּא
לְבִטָּא

(2) נמק את תשובתך. גזרת נחי "ל"א נוטה על דרך השלמים ("לכטא" כמו "לספר"). /
לכטאִת היא אלנטיה אוטעית לגזרת נחי "ל"א (כמו "לגלות" מ-ג-ל-ה). / המשך בעמוד 12/

8. לפניך רשימה של פעלים.

בְּנוֹי נַעֲשְׂתָה מוֹכְנִים יוֹבְלוּ נְלִיִּית פְּרוּכוֹת

א. מִיִּין אֶת הַפְּעִלִים לְשִׁלוֹשׁ קְבוּצוֹת עַל פִּי הַבְּנִיִין, וְצִיֵּין אֶת הַבְּנִיִין שֶׁל כָּל קְבוּצָה.

קָל	נִפְעַל	הוֹפַעַל
בְּנוֹי	נַעֲשְׂתָה	מוֹכְנִים
כְּרוּכוֹת	נְלִיִּית	יוֹבְלוּ

ב. מִבֵּין הַמִּילִים שֶׁלפִּנֶּיךָ הֶעֱתַק לִמְחַבְרַתְךָ רַק אֶת הַמִּילִים הַשִּׁיכוֹת לְאוֹתָהּ הַגְּזֵרָה שֶׁל הַפּוֹעֵל בְּנוֹי.

שְׁנוֹי קָרוֹי דָּהוֹי מְצוֹי נָשׁוֹי
שְׁנוֹי, דָּהוֹי

ג. לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

I. הַמוֹסֵד הָאֶקְדָּמִי מְעוֹדֵד אֶת הַסְּטוּדֵנְטִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּטִקְסֵטִים הָאֵלֶּה.

II. הַסְּטוּדֵנְט יֵצֵא מְעוֹדֵד מִן הַפְּגִישָׁה עִם הַמְּרָצָה.

(1) צִיֵּין אֶת הַבְּנִיִין שֶׁל כָּל אֶחָד מִן הַפְּעִלִים.

מְעוֹדֵד - פִּיעַל
מְעוֹדֵד - פִּועַל

(2) צִיֵּין אֶת מְשַׁמְעוֹת הַבְּנִיִין שֶׁל כָּל אֶחָד מִן הַפְּעִלִים.

מְעוֹדֵד - פִּיעַל
מְעוֹדֵד - סִבִּיל

ד. כְּתוּב אֶת הַפּוֹעֵל שֶׁלפִּנֶּיךָ בְּצוּרְתּוֹ הַפְּעִילָה, וּשְׁבֹץ אוֹתוֹ בַּמִּשְׁפָּט מִשְׁלַךְ (שְׁמוֹר עַל הַגּוֹף וְעַל

הַזְמָן שֶׁל הַפּוֹעֵל הַנִּתּוֹן).

יוֹבְלוּ

יוֹבְלוּ. דּוֹמָה לְמִשְׁפָּט:

הַמְּדַרְכִּים יוֹבְלוּ לוֹתֵנוּ אֵל הַיָּד.

השם

9. לפניך משפטים, ובהם שמות מודגשים.

- בעידן הדיגיטלי **כַּמוּת** הטקסטים המועתקים רבה מאוד.
- עבודות רבות נראות היום כמו **תַּצְרִיף**.
- אני שואל אותם ב**תְּדִהָמָה** מדוע הם גונבים פסקות מאחרים.
- הסטודנט הישראלי הוא חובב מושבע של ה**עֵתָקָה** מן ה**מְרִשֶּׁת**.
- ה**מְזִכִּירוֹת** האקדמית פרסמה ב**תְּקִנוֹן** האוניברסיטה כללים נגד העתקה.

א. מניין את השמות המודגשים ל**שְׁתֵּי** קבוצות לפי דרך התצורה שלהם, וציין את דרך התצורה

של כל קבוצה.

שורש ומשקל / גזירה מסורגת	בסיס וצורן סופי / גזירה קווית
תצרג	כמות
תדהמה	מזכירות
העתקה	תקנון
מרשתת	

ב. בכל השמות מופיעה האות **תִּי"ו**.

(1) העתק שם אחד שבו האות תִּי"ו היא חלק מן ה**שורש**.

מרשתת / העתקה / תקנון

(2) העתק שם אחד שבו האות תִּי"ו היא חלק מן ה**משקל** של המילה.

תצרג / תדהמה / מרשתת

(3) העתק שם אחד שבו האות תִּי"ו היא חלק מ**צורן הגזירה הסופי**, וציין את משמעות הצורן.

מזכירות / כמות

משמעות הצורן: שם מופשט / הפשטה

ג. יש סיפור על **סופרת** גרמנייה.

ציין את **סוג** הצורן במילה **סופרת** ואת **תפקידו**.

סוג הצורן: צורן נטייה

תפקיד הצורן: לציון המין הדקדוקי / לציון נקבה

10. א. בפסקה ה במאמר נזכר שם העצם תְּגוּבָה.

(1) ציין את הגזרה שלו.

ע"י

(2) איזה מן השמות שלפניך אינו שייך לגזרה שצינת בסעיף (1)? העתק אותו למחברתך,

וכתוב את הגזרה שלו.

תְּנוּפָה תְּפִינָה תְּקוּמָה תְּפִינָה תְּמִינָה

תפוסה – שלמים

ב. (1) הצורן במילה יְצִירָתִי יכול להתפרש כצורן גזירה או כצורן נטייה, אם המילה אינה

בהקשר.

• כתוב שני משפטים עם המילה יְצִירָתִי, ובכל משפט ישמש הצורן במשמעות אחרת.

דוגמאות לשפטים:

יש לי רעיון יצירתי.

יצירתי החדשה נמסרה לעורך.

• ציין בכל משפט את סוג הצורן שכתבת.

סוג הצורן (בהתאמה לשפטים):

צורן גזירה

צורן נטייה (ש"יכות, קניין)

(2) באיזו מבין המילים שלפניך הצורן יכול להתפרש בשני מובנים? העתק אותה למחברתך.

רְפוּאָה סוּדִי מְדִינָה

סודי

ג. לפניך שני צירופים ובהם שתי מילים מודגשות.

עניין מוסרי

עידן דיגיטלי

ציין נקודת דמיון אחת ונקודת שוני אחת בדרך התצורה של המילים מוסרי ודיגיטלי.

נקודת דמיון: שתי המילים נוצרו בדרך של גזירה קווית / בסיס וצורן סופי.

נקודת שוני: הבסיס של המילה "מוסרי" הוא בסיס עברי, ואילו הבסיס של "דיגיטלי" הוא

בסיס לועזי.

בהצלחה!